Народното събрание прие на Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за банковата несъстоятелност и преодоля наложеното от президента вето. Законът е обнародван на 13 март 2018 г. и се прилага за откритите до датата на влизането му в сила производства по несъстоятелност, т.е. и по отношение на единственото образувано по този закон производството по несъстоятелност на банка – това на „Корпоративна търговска банка“ АД /КТБ /н/. Установените трудности при попълване масата на несъстоятелността на КТБ /н/ са изтъкнати в мотивите към законопроекта като цел на предвидените изменения. Президентът наложи вето на закона поради несъответствие с принципа на правовата държава на предвиденото преуреждане на осъществили се преди неговото приемане отношения в периода от поставянето на банката под особен надзор до началото на осребряване на масата на несъстоятелността. На критика е подложена предвидената от законодателя недействителност и нищожност на действия и сделки, отговарящи на изискванията на закона за действителност към момента на тяхното изпълнение. В мотивите на президентското вето е изведена и липсата на яснота за конкретните измерения на последиците на приетия закон спрямо масата на несъстоятелността на КТБ.

Измененията на Закона за банковата несъстоятелност са съществени и се изразяват в следното:

Въвеждат се ограничения на правомощията на синдика. Временният синдик и синдикът нямат право до датата на откриване на процедурата по осребряване имуществото на банката да заличават учредени от длъжници обезпечения, освен когато вземането на банката е погасено изцяло чрез парично плащане.

Разширява се досегашната уредба на недействителността на действия и сделки от банката като се уреждат случаите на недействителност на сделки, извършени от трети лица.

В резултат, недействителна по отношение на банката и на кредиторите на несъстоятелността е всяка сделка с вземане с произход от банката, което е прехвърлено на трето лице (независимо от броя на прехвърлянията), ако в резултат на

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

тази сделка в патримониума на лицето, разпоредило се с вземането, не е постъпило в разумен срок имущество – парични средства или актив, различен от вземане за цена по сделка, съразмерно на прехвърленото вземане. Искът за обявяване на недействителността на описаната сделка или поредица от сделки може да бъде предявен от временния синдик, синдика и фонда в 5-годишен срок от откриването на производството по несъстоятелност за банката пред съда по несъстоятелността.

При обявяване на такава сделка за недействителна от съда, третото лице губи качеството си на кредитор спрямо други лица, ако вземането му се основава на придобити в резултат на тази сделка права.

Предвидена е възможност за банката или за кредиторите на несъстоятелността да поискат спиране на всички висящи съдебни, съдебно-изпълнителни производства и/или производства по несъстоятелност с предмет вземането на третото лице, до влизане в сила на съдебното решение по иска за обявяване на сделката за относително недействителна.

Производството по несъстоятелност на КТБ е открито с решение на Софийски градски съд от 22.04.2015 г. и до изтичането на срока за предявяване на искове на новосъздаденото правно основание остават 2 години. Сделките, които ще бъдат засегнати от новата хипотеза на относителна недействителност, включват цесиите на вземания към банката, встъпвания в дълг на кредитор на банката и последвалите разпореждане с вземания с произход от банката, без съразмерна насрещна престация. Законодателят създава дефиниция на понятието „разумен срок“ и такъв е всеки срок, в който предвид нормалната търговска практика между независими търговци може да се очаква, че ще се реализира насрещната престация по сделката и който не може да е по-дълъг от 6 месеца. Във фактическия състав на хипотезата на относителна недействителност не е включен моментът на извършване на сделката, от което следва, че в обхвата на нормата ще попаднат и сделки, извършени преди датата на поставяне на банката под особен надзор 20.06.2014 г.

Срокът за предявяване на иска е 5 години от датата на откриване на производството по несъстоятелност, без значение датата на сделката.

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

В съответствие с концепцията за увеличаване чрез правни способи на възможностите за попълване на масата на несъстоятелността, от 2 на 5 години е увеличен и срокът за предявяване на искове за недействителност на прихващания, отменителните искове, предвидени в закона и отменителния иск по Закона за задълженията и договорите.

Уредбата на банковата несъстоятелност търпи съществено изменение в частта относно учредените обезпечения в полза на банката, въведено с Преходните и заключителните разпоредби на закона и подложено на критика от президентското вето. Предвижда се нищожност на заличаванията на учредени от длъжници или от трети лица в полза на банката обезпечения, в периода от 20.06.2014 г. до 22.04.2015 г., извършени от квесторите, временните и постоянните синдици на КТБ. Използвана е правна фикция, в резултат на което учредените обезпечения се считат за действителни и запазват своя ред и са противопоставими на всяко трето лице, независимо от начина, по който то е придобило имуществото. Правилото не е приложимо единствено за обезпеченията, заличени поради плащане.

По отношение на обезпеченията е създадено основание за спиране на срока на тяхното действие за времето от 22.06.2014 г. (поставянето на банката под особен надзор) до изтичането на 6-месечен срок от влизането в сила на закона, т.е. до 17.09.2018 г. До изтичане на този срок за КТБ /н/ е създадена възможност да поднови всяко едно обезпечение за нов срок.

Създадено е ново основание за относителна недействителност на прехвърлянията или поредицата от прехвърляния на акции и/или дялове от търговски дружества, извършени от длъжник на банката след 20.06.2014 г. Право на иск за нейното установяване имат синдикът и фондът, компетентен е съдът по несъстоятелността, а срокът е 5-годишен срок от откриване на производството (т.е. до 22.04.2020 г.).

Изменени са и досега действащите норми, касаещи относителната недействителност на прихващанията, като е предвидено, че същите са в сила от 20.06.2014 г.

Разглежданите части от закона са обект на критика във ветото на президента, доколкото на нищожността като най-тежка санкция се придава обратно действие и правилата, както за нея, така и за относителната недействителност се прилагат

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

спрямо заличавания и спрямо прехвърляния на акции и дялове, които са съобразени с действащото към момента на извършването им законодателство и се засягат придобити вече права или погасени вече задължения към датата на влизане в сила на закона, което не съответства на принципа за забрана на обратното действие на правните норми и на принципа за закрила на законно придобити права.

Измененията в ЗБН са насочени към разширяване както на неговия предметен обхват – по отношение на сделки от трети лица с вземания с произход от банката без съразмерна престация, заличаване на обезпечения и разпореждане с дялове и акции от длъжници на банката, така и спрямо действието му във времето, като законът се прилага и за откритите преди датата на влизането му в сила производства по несъстоятелност, но и създава основание за отмяна на сделки, извършени преди датата на поставяне на банката под особен надзор, създава фикция за действителност на заличени обезпечения, както и основание за спиране на срока за действие на обезпечения. Целта на закона е да бъде защитен обществения интерес и да бъде попълнена масата на несъстоятелността на КТБ /н/. Дали законът ще постигне целта си ще може да се съди от ефекта, който ще прояви върху масата на несъстоятелността на банката, при осребряването на активите на банката след като бъдат установени броя и видовете заличени обезпечения, разпореждания с дялове или акции от длъжници на банката, сделките с вземания с произход от банката без съразмерна престация.

CR legal DL 2018. Всички права запазени.